

Telegraful Român

FOAIE RELIGIOASĂ EDITATĂ DE ARHIEPISCOPIA ORTODOXĂ ROMÂNĂ A SIBIULUI

PREȚUL INSERȚIUNILOR:

Un cm² 60 bani pentru o dată; dacă se publică de mai multe ori se dă rabat corespunzător.

ARTICOLELE ȘI CORESPONDENȚA

se adresează REDACȚIEI Telegrafului Român, Sibiu, str. 1 Mai nr. 35. — Articolele nepublicate nu se înapoiază.

ABONAMENTUL:

Pe un an: 25 lei
Cont nr. 45.10.4.09.2

„Vă binevestesc bucurie mare”*

Luca 2, 10

Mare este taina creștinătății că Dumnezeu s-a întrupat, s-a făcut om pentru mântuirea noastră. Astfel s-a coborât pe pământ cerul Dumnezeirii și pământul s-a umplut de lumină, s-a umplut de bucurie. Căci prunc s-a născut nouă în Betleemul Iudeii din Fecioara Maria prin Dubul Sfânt.

El n-a venit în lume numai pentru un grup sau altul de oameni, pentru un popor sau altul, ci a venit în lume pentru întreaga omenire, pentru toate popoarele. El a venit să elibereze lumea de robia păcatului, a nedreptății și asupririi și să aducă dragoste, pace, bunăvoință pe pământ. „Numele lui Emanuel, care se tâlcuiește: Cu noi e Dumnezeu” — ne spune Sf. Scriptură (Matei 1, 22).

Dumnezeu — făcătorul cerului și al pământului, Stăpînul și ocîrmuitorul întregii existențe — este prezent pretutindenea. Dacă privim cerul înstelat și contemplăm măreția spațiilor nemărginite, vedem că pretutindeni sînt legi, este o rînduială după care se conduc toate. În această nemărginire și în această rînduială noi vedem, noi simțim prezența și lucrarea lui Dumnezeu. Căci „toate printru-însul s-au făcut și fără El nimic nu s-a făcut din ce s-a făcut” (I Ioan 1, 3).

Dumnezeu este prezent nu numai în cele văzute, în cele materiale, ci este prezent și în viața omenescă, în ființa noastră spiritual-trupească. Noi sîntem trup și suflet. Dacă Iisus Hristos s-a întrupat și a luat chip de om, El totodată se sălășluiește în noi și ne înnoiește prin Sfînta Taină a Botezului și prin alte Sfînte Taine. Astfel noi devenim „bristofoari”, adică purtători de Hristos. Și ce este mai minunat și mai înălțător decît să avem pe Dumnezeu, să avem pe Iisus Hristos în ființa noastră, în sufletele noastre! Aceasta este cea mai de preț comoară sufletească, pe care se cuvine să o facem roditoare în viața noastră creștinească. Căci nu-i destul să zicem: „Doamne, Doamne”, să rămînem numai la cuvînte, ci e nevoie să și viețuim în așa fel încît să se vadă, să se simtă, că în noi sălășluiește Hristos cu toate darurile Sale cele dumnezeiești. Aceste daruri trebuie fructificate deplin. Cum Iisus Hristos este desăvîrșirea dumnezeiască, noi trebuie să privim la statura desăvîrșirii Lui și să ne străduim zi de zi, clipă de clipă, să ajungem la asemănarea cu Hristos. Aceasta cere o luptă continuă împotriva ispitelor care ne asaltează și o strădanie neîntreruptă ca „să creștem întru toate în Hristos.”

Sf. Apostol Pavel prezintă strădania sa de a ajunge la statura desăvîrșirii lui Hristos ca o alergare necontenită spre țintă, iar ținta este Hristos.

Așadar, toți credincioșii, ca fii ai Tatălui ceresc, trebuie să urmeze lui Hristos, Fiul lui Dumnezeu întrupat, și să aibă ca îndemn pilda Sf. Apostol Pavel și a atîtor sfinți, între care și Sfinții români, care au dus lupta cea bună și au întrupat în viața lor chipul cel preaslăvit al Domnului.

Iisus Hristos-Domnul nostru este prezent și lucrător în Biserica Sa cea Sfîntă, ai cărei mădule sînt toți credincioșii. Iisus Hristos este capul Bisericii, Biserica este „trupul lui Hristos” (Efezenii 5, 23—30). Ierarhii, preoții, diaconii și credincioșii sînt mădule ale Bisericii, fiecare mădule și toate împreună, slujind pe Hristos-Domnul și Biserica după darul pe care îl are și după rînduiala slujirii lui.

Biserica Ortodoxă Română este cinstită în mod deosebit între celelalte Biserici Ortodoxe și între alte culte ca o Biserică dinamică, cu o viață religioasă-morală tot mai înaltă, slujind patria și

poporul, cauza păcii și înfrățirii între popoare. Această cinstire s-a vădit în 1—2 noiembrie anul acesta, care a fost anul marilor aniversări și a unor noi realizări. Astfel s-a aniversat la Sfînta Patriarhie 90 de ani de autocefalie a Bisericii Ortodoxe (1885—1975) și 50 ani de la înălțarea Bisericii noastre la treapta de Patriarhie. Instalată la 6 iunie 1948, Preafericitul Părinte Patriarh Justinian înscrie în cei 27 ani de arhipăstorie o pagină istorică bisericască de mari împliniri. Această sărbătorire a adunat la un loc Bisericele Ortodoxe, Biserica Romano-Catolică, Biserici protestante și alte culte din țară și străinătate. A fost o atmosferă cu adevărat ecumenică, de frățescă dragoste în Hristos-Domnul. Episcopia Dunării de Jos a fost ridicată la rangul de Arhiepiscopie a Tomisului și Dunării de Jos, cu Arhiepiscop la Galați și episcop-vicar la Constanța. La Tomis a fost prima episcopie de pe pământul românesc.

S-a refăcut Episcopia de Alba-Iulia. Cetatea Alba Iulia are 2000 ani de existență. Aici Mihai Viteazul, Domn al Țării Românești, Transilvaniei și Moldovei, afirmînd unitatea poporului român și unitatea bisericască din cele trei provincii românești, a citorii reședință și o nouă catedrală pentru mitropolie. Amintim dintre ierarhi pe Simion Ștefan, care a tipărit Noul Testament în o limbă românească înțeleasă de toți românii, pe Ilie Iorest și Sava Brancovici, care au suferit pentru Ortodoxie și sînt puși ca sfinți români în Calendarul Bisericii noastre. De asemenea pe Prea Cuvioșii Părinți Sofronie de la Cioara și Visarion și pe mucenicul țaran Oprea Miclăuș, care au mărturisit cu jertfa vieții credința în Ortodoxia românească.

Aici la Alba Iulia s-a proclamat, în mărețea adunare populară din 1 decembrie 1918, Unirea Transilvaniei cu Patria mamă și s-a ridicat o Catedrală monumentală, catedrală a unității naționale și bisericăști.

Toate acestea — și alte sărbătoriri — mărturisesc despre faptul că noi ne-am născut ca popor român din două popoare vrednice, dacii și romanii, și am primit creștinismul de la început. De asemenea noi am rămas neclintii pe aceste plaiuri, între vechile granițe ale Daciei. Și am creat aici o cultură și civilizație proprie. Biserica și poporul au fost în trecut una, Biserica fiind un factor permanent de cultură. Și astăzi Biserica este alături de popor și sprijinește înălțarea Patriei noastre scumpe la nivelul țărilor avansate ale lumii. Numele Domnului Președinte al României socialiste, Nicolae Ceaușescu — expresie desăvîrșită a spiritului progresist al epocii noastre și a mărețelor realizări ale Patriei noastre — este rostit pretutindeni cu stimă și deosebită admirație pentru că propovăduiește cu însuflețire, perseverență și înțelepciune, statornicirea unei lumi a libertății, egalității, colaborării și frățietății.

Să ne angajăm deci toate forțele pentru împlinirea mărețelor idealuri ce ne stau în față: idealul păcii, idealul muncii creatoare, idealul societății în continuu progres, idealul slujirii, idealul unei viețuirii morale pusă în slujba binelui obștesc.

Bucuria noastră este mare, este negrăită pentru că „prunc s-a născut nouă” și acest prunc este însuși Fiul lui Dumnezeu, care s-a întrupat pentru noi și pentru mântuirea noastră. El este aproape de noi, este în inima noastră. Căci așa cum ieslea i-a fost loc de naștere, așa și sufletul nostru este sălaş al Domnului Hristos, care revarsă în noi dragostea, bunătatea, bucuria, pacea și alungă orice răutate, orice nemulțumire, orice fărâdelege. „Să ne cură-

Gînduri de Anul Nou

S-a scurs în veșnicie anul 1975 și ca sol al aceleiași veșnicii a intrat pe făgașul vremii anul 1976. De fiecare dată întîmpinăm cu emoții noul an. E un moment solemn și mișcător în viața oamenilor. La vîrsta fiecăruia se mai adaugă un an de muncă și de speranță, din care se nasc nădejdi pe viitor. Astfel, vîrsta noastră crește cu un an, dar mai important este că ni se dă posibilitatea să acumulăm cunoștințe și experiență atît din viața proprie, cît și din activitatea altora. Ne îmbogățim, deci, în sens spiritual, în valori și posibilități, care fac să crească înțelepciunea și nădej-dile noastre de mai bine.

Un an de viață înseamnă foarte mult. Pentru un copil este prilej de creștere trupească și sufletească, pentru tînar posibilitatea promovării în muncă și învățatură, pentru cel matur și cel vîrstnic înfăptuirii în diferite domenii de viață. Pentru toți, timpul și viața prezintă îndatorirea de a nu „îngropa talantul”, de a nu sta cu nepăsare în fața datoriilor, de a valorifica cu toată seriozitatea capacitățile cu care venim pe lume, de a dobîndi virtuțile și a îmbunătăți mereu activitatea noastră.

Pentru credincioșii Bisericii, Anul Nou amintește de Cel ce „a pus anii sau vremurile în stăpînirea sa” (F. Ap. 1, 7) și înaintea căruia „o mie de ani... sînt ca ziua de ieri care a trecut și ca straja nopții” (Ps. 89, 4). În clipele sosirii pe pragul anului nou trăim o emoție sfîntă, mulțumind lui Dumnezeu că ne-a dăruit viață și ne-a învrednicit a păstra dreapta credință. Viața e un dar și nu e meritul nostru că o avem. E mai degrabă bunăvoința Acelui care este „izvorul vieții” și care a venit în lume ca lumea „viață să aibă” (Ioan 10, 10).

Privind în urma timpului, la anul care a trecut, gîndul nostru se îndreaptă cu recunoștință și la cei care au plecat dintre noi pe drumul veșniciei, din a căror viață am putut dobîndi și noi exemple, îndemnuri sau învățăminte pentru îmbunătățirea și îndreptarea vieții noastre. Pentru pomenirea lor, o clipă de rugă, un gînd pios, ca Dumnezeu să-i odihnească cu dreptii Săi.

Ca niște „fii ai luminii și fii ai zilei” (I Tes. 5, 5) „nu ca niște neînțelepți, ci ca cei înțelepți” (Efes. 5, 15) credincioșii vor privi spre anul care a trecut pentru a face un serios și atent bilanț al faptelor, al bucuriilor sau al greutăților prin care au trecut. Își vor pune întrebarea: Oare au făcut fapte bune după puterea lor? Nu cumva am avut posibilități mari, dar faptele noastre cele bune au fost puține? Ne-am luptat oare cu toată hotărîrea ca să nu fim „părtași la faptele cele fără roadă ale întunericului” (Efes. 5, 11)? Oare am viețuit după îndemnul Apostolului astfel ca din gura noastră „să nu iasă nici un cuvînt rău, ci numai care este bun spre zidire” (Efes. 4, 29)? Ce purtare am avut față de părinții noștri, față de copii, față de soț sau soție, față de rudenii și față de orice om, aproapele nostru? Nu cumva am avut și clipe cînd „întunecați fiind la cuget, înstrăinați fiind de viața lui Dumnezeu” (Efes. 4, 18) ne-am îmbrăcat în trufie, am nedreptățit, am fost „plini de lăcomie, grăitori de rău,

(Continuare în pag. 2)

șim simțirile” și așa să ne apropiem de ieslea Pruncului Iisus.

Colindele străbune răsună pretutindeni sub cerul de lumină al Crăciunului. Sîntem toți o simțire, un glas și un gînd. O simțire românească și ortodoxă. Fie ca aceasta să rodească însutit și înmiit pentru noi toți, fiii Bisericii strămoșești și fiii vrednicului nostru popor.

* Dia Pastorală de Crăciun 1975 a I.P.S. Mitropolit Nicolae al Ardealului.

Despre darurile Sfântului Botez

Prăznuirea, în 6 ianuarie, a Botezului Domnului nostru Iisus Hristos, ne aduce aminte de Taina Sf. Botez creștin, despre care Mântuitorul spunea că se face „cu apă și cu Duh Sfânt”, care, precum vedem, este cu totul altul decât botezul pocăinței practicat de Sf. Ioan Botezătorul.

Primirea Tainei Sf. Botez are pentru noi o seamă de urmări, o seamă de daruri, dintre care încreștăm doar câteva:

Prin Taina Sf. Botez, cel nou botezat a intrat în rândul credincioșilor Bisericii Mântuitorului Hristos, a devenit cetățean al împărăției lui Dumnezeu și se bucură de-acum de toate marile și multe daruri pe care Dumnezeu le revarsă peste toți cei ce vin la El cu credință.

Care sînt aceste daruri? Din bogăția acestora amintim câteva:

1. Sf. Botez dă celui botezat darul credinței în Dumnezeu cu care începe o viață nouă, o viață cerească, cu orizonturi largi de a cunoaște tainele lui Dumnezeu și lucrurile Sale în univers. În centru acestor taine și lucrări stă înțelegerea rostului nostru în această lume, căci credința ne spune că noi sîntem fiii lui Dumnezeu; El ne-a creat și ne susține, noi trăim pe pămînt să facem voia Lui, să ascultăm de El, să devenim buni, sfinți, desăvîșiți, îngeri în trup, asemenea Fiului Său, Domnul Iisus Hristos, și să fim fericiți.

2. Al doilea dar al Sf. Botez este dragostea de Dumnezeu și de semenii, care deschide sufletul și încălzește inima noului botezat și-l îndeamnă să facă fapte bune, plăcute lui Dumnezeu și oamenilor. Dragostea face pe om credincios și ascultător de poruncile lui Dumnezeu. Ea îl umple de bunătațe și blîndețe, de binefacere și milă, de lepădare de sine, slujire și jertfă pentru binele semenilor săi. Mare dar este dragostea creștină, pe care ne-a adus-o în lume Domnul Hristos! Ea ne-a împăcat cu Dumnezeu, și tot prin ea ne împăcăm cu Dumnezeu și cu semenii noștri. Dragostea alungă ura, cearta, sfada dintre oameni, răutatea, batjocura, nedreptatea, războaiele, omorurile, suferințele și durerile din lume. Ea face să vedem în semenii noștri pe frații noștri, cu drepturi egale cu noi la viață, la libertate și la fericire, ori de ce neam ar fi și orice grad de cultură ar avea.

3. Al treilea mare dar pe care ni-l dă bunul Dumnezeu prin Taina Sf. Botez este speranța sau nădejdea, care susține pe om în viață. Ea îl întărește în lupta cu necazurile zilnice, îl ridică din suferințe și dureri, îl face să nu cedeze în fața ispitelor și plăcerilor diavolești care duc sufletul la păcat și la pieire veșnică. Ea este pirghia vieții, care ne trece peste orice încercare, ne ține curați și tari, ne face eroi față de păcat.

Iată deci numai trei din multele daruri pe care le coboară harul Sf. Duh în Taina Botezului peste sufletul creștinesc, daruri care-l schimbă, îl spală, îl curăță și-l luminează. Din acest motiv, în Biserica noastră Sf. Botez reprezintă a doua naștere, naștere de sus, naștere spirituală (Ioan 3, 6). Și așa este. Căci prin nașterea dinții omul vine în lume, cu trupul, prin nașterea a doua, duhovnicească, se dezbracă de omul cel vechi, de Adam cel căzut în păcat și în osînda morții și se îmbracă în omul cel nou, în Domnul Iisus Hristos cel fără de păcat, care, prin patimile și moartea Sa pe Sf. Cruce, a rupt zăpădul păcatului și al blestemului pus de Dumnezeu asupra lui Adam și ne-a împăcat cu El, ne-a făcut fiii Săi, prin har.

De aceea, cei ce am primit Sf. Taină a Botezului trebuie să cultivăm virtutea credinței, a nădejzii și a dragostei de oameni, pe care acum le-a semănat harul Sf. Botez în sufletul nostru. Părinții și nașii să ajute ca această sămînță să crească mare și pruncii lor trupești și duhovnicești să rodească într-o viață creștină, adică să fie oameni ai lui Hristos-Dumnezeu, să trăiască în El și pentru El. Să fie crescuți în frica de Dumnezeu și în rușine față de oameni, care sînt cea mai înaltă înțelepciune în viață. Căci această înțelepciune face fericit pe oricine, mai mult decât avuția, puterea, mărirea, știința etc., pe care le poate pierde și îl face în viață ca un om nefericit. Înțeleptul caută fericirea sa în Dumnezeu și El îi va împlini toate dorințele curate ale inimii sale (Ps. 36, 4).

Prăznuirea Botezului să însemneze deci redeşptarea noastră sufletească, reînnoirea hotărîrii noastre de a pași cu toată fermitatea pe calea împlinirii îndatoririlor noastre de adevărați fii ai Bisericii străbune, de buni cetățeni ai Patriei.

Prot. S. Radu

Prăznuirea Sf. Nicolae la Sibiu

În seara zilei de vineri, 5 decembrie 1975, la catedrala mitropolitană din Sibiu s-a oficiat slujba Vecerniei, de către un sobor de preoți și diaconi, în frunte cu P. C. Prof. Dr. Isidor Todoran, rectorul Institutului Teologic, în prezența I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae și a P. S. Episcop-vicar Emilian, a membrilor Consiliului arhiepiscopesc, a profesorilor și studenților Institutului Teologic și a unui număr de credincioși.

La sfîrșitul vecerniei, P. C. prof. Dr. Is. Todoran, rectorul Institutului, a rostit un mișcător cuvînt despre personalitatea Sfîntului Ierarh Nicolae al Mirelor Lichiei, prezent în conștiința credincioșilor de pretutindeni și de totdeauna, arătînd în același timp care este cheia succeselor și a prestigiului personal de care se bucură Întîistătorul Mitropoliei Ardealului, care poartă numele de Nicolae.

În 6 decembrie 1975, în catedrală s-a oficiat Sf. Liturghie arhierescă de către P. S. Episcop-vicar Emilian, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi.

La priceasnă a predicat P. C. prof. Dr. Milan Șesan de la Institutul Teologic, despre virtuțile Sfîntului Ierarh Nicolae, care pînă astăzi este viu în conștiința poporului român, care l-a cinstit din cele mai vechi timpuri, ridicînd locașii de închinare spre lauda sa, ca străvechile biserici „Sf. Nicoară” din Curtea de Argeș și „Sf. Nicolae” din Scheii Brașovului. În numele credincioșilor prezenți în catedrală a făcut ierarhului nostru călduroase urări.

După Sf. Liturghie, la reședința mitropolitană a urmat o recepție, la care au luat parte salariații Centrul arhiepiscopesc, în frunte cu P. S. Episcop-vicar Emilian, membrii corpului didactic al Institutului Teologic, precum și reprezentanți ai cleru-

lui și credincioșilor din arhiepiscopie. În numele tuturor celor prezenți, P. S. Episcop-vicar Emilian a rostit un cuvînt de omagiere a I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae, din prilejul zilei onomastice, arătînd ultimele înfăptuiri din Patria noastră, pe tărîmul vieții bisericești și obștești și subliniînd importanța istorică a reînființării vechii Episcopii de Alba Iulia, care va constitui o prețioasă piatră pe mitra de Arhipăstor a Mitropolitului Dr. Nicolae Mladin al Ardealului. P. S. Sa și-a încheiat cuvîntul, făcînd I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae urări de pace, sănătate și spor întru toate.

Răspunzînd, I. P. S. nostru Mitropolit Nicolae al Ardealului a arătat între altele că, numele de Nicolae, pe care-l poartă sfîntul pe care-l prăznuim astăzi, înseamnă popor biruitor. Aceasta o putem aplica și la poporul nostru, a spus I. P. S. Sa, care a trăit pe aceste plaiuri și care în unitate indestructibilă și-a apărut în trecut ființa, iar în prezent, în aceeași unitate indestructibilă, prin importante sale realizări pe plan intern și prin politica sa de pace și colaborare cu alte popoare și state, dă un prestigiu deosebit țării noastre. Acest prestigiu e concentrat în personalitatea excepțională a Domnului Președinte Nicolae Ceaușescu, fiul cel mai iubit al poporului nostru, răsărit din sînul poporului.

Numele de Nicolae, popor biruitor, e o chemare a noastră a tuturor — a încheiat I. P. S. Sa — pentru ca toți, în unitate, să slujim marile idealuri ale vremurilor noastre și să ne luăm angajamentul de a contribui și mai mult la înflorirea scumpei noastre Patrii, România socialistă.

Asistența a intonat un întreit „Mulți ani trăiască”.

I. Z.

Gînduri de Anul Nou

(Urmare din pag. 1)

lăudăroși, născocitori de rele, călcători de cuvînt, fără dragoste, fără milă” (Rom. 1, 29—31)? Cercetat-am sf. biserică, încadrîndu-ne în sfințele ei rînduiei? Ne-am căit de greșelile noastre și le-am mărturisit oare în fața duhovnicului, pentru a dobîndi iertare de la Hristos-Domnul? Ne-am învrednicit oare de hrana cea nepieritoare a Sf. Împărtășiri cu Trupul și Sîngele Domnului, aducîndu-ne aminte de cuvintele Sale: „Dacă nu veți mîncă trupul Fiului Omului și de nu veți bea sîngele lui, nu veți avea viață în voi. Cel ce mîncă trupul meu și bea sîngele meu, are viață veșnică și eu îl voi învia în ziua cea de apoi” (Ioan 6, 53—54)?

Făcînd această privire de ansamblu asupra vieții noastre din anul care a trecut, ne vom da seama că am avut pe lîngă părți bune și unele greșeli. Pentru cele bune ne vom bucura și vom făgădui că, în anul care a sosit, le vom înmulți. Pentru faptele rele vom simți mustrarea cugetului și vom înțelege că ele sînt pricina necazurilor sau a greutăților prin care am trecut. Dar în același timp, aducîndu-ne aminte că „Dumnezeu nu ne-a rînduit spre mînie, ci spre dobîndirea mîntuirii” (I Tes. 5, 9), vom lua hotărîrea, la începutul anului nou, ca „să dobîndim inima înțeleaptă”, să ne dezbrăcăm „de omul cel vechi, care se strică prin poftetele amăgitoare” și să ne îmbrăcăm în „omul cel nou, care este făcut după chipul lui Dumnezeu, în dreptatea și sfințenia adevărului” (Efes. 4, 22—24).

Spre înfăptuirea acestei hotărîri de luminare a vieții noastre trebuie să cerem ajutorul lui Dumnezeu la care „toate sînt cu putință” (Luca 1, 37) și să ne întărim duhovnicește din prăznuirea anului nou, cînd Biserica pomenește și punerea numelui lui Iisus Hristos, Domnul nostru, Numele lui Hristos este podoaba credincioșilor și puterea care îndreptează viața lor. Și cît de mîngîiați se simt credincioșii Bisericii noastre strămoșești, începînd anul nou cu serbarea numelui lui Iisus!

O altă bucurie duhovnicească împodobește anul nou prin pomeneirea Sf. marelui ierarh Vasile cel Mare, unul dintre Sfinții Părinți, care ne-a lăsat atîtea comori spirituale în Teologie și rînduiei canonice pentru înfrumusețarea vieții omenești și îndreptarea muncii noastre spre binele obștesc. Pomeneirea lui rămîne ca pildă și dreptar celor ce vor să trăiască în pace, înțelepciune și să sprijine Biserica și Patria.

Pășind pe pragul anului nou, Biserica noastră îndeamnă pe credincioșii săi să ducă o viață model, de cinste, de dragoste, de muncă și de sprijinire a binelui, rugîndu-se ca Dumnezeu să binecuvinteze cununa anului, să dăruiască lumii pace, viață îmbelșugată ca „fără de gîlceavă să petrecem întru toată curăția, fii ai luminii și fii ai zilei, arătîndu-ne pacea Ta și dragostea Ta ne dăruieste nouă, Doamne Dumnezeul nostru” (din Liturghia Sf. Vasile).

Pr. M. Colotelo

Copiști și compactori români din Transilvania și Banat

Se știe că cu mult înainte de apariția tiparului, care, de altfel, pe meleagurile noastre s-a introdus destul de timpuriu, cartea, bisericească în primul rînd, circula sub formă de manuscris, copierea lor — de oameni vrednici știuți și neștiuți, doritori de lumină pentru ei și cei în mijlocul cărora trăiau — continuîndu-se mult timp și după descoperirea tiparului. Astfel pe întreg teritoriul locuit de români, slujitorii Bisericii au ostenit vădit pentru luminarea obștească prin carte. Prin anul 1617, pr. Petru — zis și pictorul — trăitor pe timpul egumenului Sava și a ecleziarhului Matei, a scris o Psaltire la Mănăstirea Hodoș—Bodrog, jud. Arad. În 1723 egumenul Ghenadie Hodoșanul de la Bodrog a renovat această Psaltire.

În 1625, Ion — probabil un monah — a scris de asemenea o Psaltire. În 1682 această Psaltire a devenit proprietatea schimonahului Eftimie de la Mănăstirea Tismana. În 1738, ieromonahul Vichentie, egumen la Bodrog, a dăruit aceea Psaltire monahului Macarie Bogariu. Cu alte cuvinte, Psaltirea a călătorit de la Mănăstirea Bodrog la Tismana, jud. Gorj, și înapoi. Un oarecare ieromonah Daniil (sec. XV—XVI) a scris un Liturghier, pe care este menționat: „Aici pomenește și pe cel ce a scris, o preote, pe ieromonahul Daniil.”

În 1612 alt ieromonah Eftimie și un monah Maxim au scris Tîlcuirea Psaltirii, care nu după

(Continuare în pag. 4)

Adunarea Eparhială a Arhiepiscopiei Sibiului

Duminică, 7 decembrie 1975, a avut loc la Centrul mitropolitan din Sibiu ședința de constituire și de lucru a Adunării Eparhiale a Arhiepiscopiei Sibiului, ai cărei membri au fost aleși în 17 noiembrie 1975.

Ședința a fost premeasă de Sf. Liturghie arhierască, săvârșită în capela Institutului Teologic Universitar din Sibiu, de către P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu, înconjurat de un sobor de preoți și diaconi, între care și deputați eparhiali clerici.

În prezența I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului și a deputaților eparhiali s-a săvârșit slujba Te-Deumului.

În continuare, în Aula Institutului Teologic a avut loc constituirea Adunării Eparhiale, prin împlinirea tuturor rînduiriilor prevăzute de legile noastre bisericești.

I. P. S. Mitropolit Nicolae declară apoi constituită Adunarea Eparhială, ale cărei lucrări sînt deschise printr-o cuvîntare în care I. P. S. Sa subliniază contextul bisericesc și patriotic în care se desfășoară aceste lucrări, dominante fiind prăznuirile din această toamnă, care au îmbogățit Patriarhia Bisericii Ortodoxe Române cu refacerea a două vechi centre eparhiale ortodoxe: Tomisul-Constanța și Alba Iulia.

În continuare, I. P. S. Sa face un scurt istoric al Sibiului și împrejurimilor sale din cele mai vechi timpuri, reliefînd rolul Sibiului în viața bisericească și națională a poporului nostru, lupta de la Șelimbăr, de pildă fiind determinantă pentru unirea celor trei țări românești de către Mihai Viteazul.

Aici s-a tipărit în 1544 prima carte în limba română. La Sibiu a avut loc sediul Comitetului național român în vremea revoluției din 1848. O deosebită însemnătate pentru propășirea poporului român a avut-o „Asociația transilvană pentru literatura română și cultura poporului român” — Astra — ale cărei baze s-au pus la Sibiu. De asemenea, după Adunarea de pe Cîmpia Libertății de la Blaj, Șaguna este ales împreună cu Avram Iancu și alți luptători în Comitetul Național Român permanent, „care conduceau de la Sibiu lupta românilor pentru drepturile cuvenite, prin faptul că ei erau cel mai vechi și cei mai numeroși locuitori de pe aceste plaiuri”.

Mulțumind Conducerii noastre de stat, Departamentului Cultelor, P. F. Părinte Patriarh și întregului Sf. Sinod ajutorul acordat Arhiepiscopiei Sibiului, I. P. S. Mitropolit Nicolae urează succes Adunării Eparhiale, ale cărei lucrări se desfășoară în spiritul de muncă creatoare, de dragoste și înfrățire existent astăzi în Patria noastră.

Din plenul Adunării Eparhiale se trimit telegrama omagială: Domnului Nicolae Ceaușescu, Președintelui Republicii Socialiste România, Domnului Emil Bodnaraș, vicepreședintele Consiliului de Stat, Domnului Manea Mănescu, primul ministru al Guvernului R. S. România, Domnului Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, precum și Comitetului Național pentru apărarea Păcii din R. S. România.

Telegrama omagială s-a trimis P. F. Părinte Patriarh Justinian.

În continuare se citesc rapoartele celor trei Secții ale Consiliului arhiepiscopesc și anume:

Raportul Secției bisericești, în care s-a încreștat rezolvarea actelor intrate în 1975 și rezolvate de cele trei secții ale Consiliului arhiepiscopesc, activitatea I. P. S. Mitropolit Nicolae și P. S. Episcop-vicar Emilian, constînd din vizitații canonice, slujiri, prezidări de conferințe și consfătuiri diverse, hirotoniri, ședințe ale permanenței Consiliului arhiepiscopesc ș. a., mișcări de personal în 1975, activitatea protopopiatelor, misiuni la parohii vacante și deficitare, disciplina clerului, așezămintele mănăstirești etc.

Raportul Secției culturale, în care s-a analizat activitatea învățămîntului teologic și anume: la Institutul Teologic Universitar din Sibiu, Seminarul teologic din Cluj-Napoca, Seminarul teologic special din Curtea de Argeș, examenele de capacitate, sinoadele mitropolitane, conferințele preoțești, activitatea editorială și anume: revista Mitropolia Ardealului, Telegraful Român, Îndrumătorul Bisericesc, Cartea de rugăciuni, Îndreptarul ortodox, icoane și alte lucrări tipărite, activitatea predicatorială și cea patriotică-cetățenească a preoților, muzele din Arhiepiscopie etc.

Raportul Secției economice, din care a reieșit chivernisirea bunurilor materiale ale Arhiepiscopiei, veniturile realizate și cheltuielile; activitatea atelierului de lumînări a tipografiei și librăriei epar-

hiale, investițiile la Centrul eparhial și parohii în 1975, controlul financiar intern, soldat cu verificarea unor unități pînă la 30 septembrie 1975, activitatea serviciului tehnic care a verificat documentații pentru construcții și instalații diverse și s-au întocmit documentații, s-au făcut recepții de lucrări de construcții și pictură etc.

Pe marginea rapoartelor au luat cuvîntul următorii deputați eparhiali: E. Furnică (Brașov), Gh. Vasilescu (Sf. Gheorghe), prot. R. Zaharie (Făgăraș), prot. Z. Moșoiu (Brașov), P. Deji (Făgăraș), pr. L. Moldovan (Cincul), prot. P. Dumbrovă (Sf. Gheorghe), prot. P. Boeru (Mediaș), rector Is. Todoran (Sibiu), V. Tătaru (Mediaș), I. Georgescu (Mediaș) și prot. D. Luca (Sibiu).

A vorbit apoi P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu, care, după ce a evocat sărbătorile din

noiembrie 1975, a făcut o scurtă analiză a rapoartelor prezentate în Adunarea Eparhială, care au oglindit o activitate bogată din partea celor trei secții ale Consiliului arhiepiscopesc.

În încheierea lucrărilor Adunării Eparhiale, I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului a subliniat roadele obținute, cu îndemnul către preoți și credincioși de a se strădui în Iisus Hristos-Domnul nostru, de a alerga mereu spre țintele noastre superioare, cu atît mai mult cu cît „omul trebuie să se dezvolte tot mai vădit spiritualmente spre a stăpîni tehnica pe care a creat-o”.

Mulțumind conducerii Departamentului Cultelor, P. F. Părinte Patriarh Justinian, pentru tot sprijinul acordat, I. P. S. Sa urează membrilor Adunării Eparhiale sănătate și mult spor în munca pe care o desfășoară, atît spre binele Bisericii cît și al Patriei noastre.

R.

Hirotoniri și instalări de ierarhi

Duminică, 23 noiembrie 1975, au avut loc la Centrul episcopesc Buzău festivitățile hirotonirii și instalării P. S. Veniamin Rîmniceanu ca Arhieru-vicar al Episcopiei Buzăului.

Astfel, sîmbătă, 22 noiembrie, după slujba Vecerniei a avut loc ipopsifierea (chemarea la arhierie) a P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae, fost stareț al Mănăstirii Căldărușani, de către I. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului și Dunării de Jos, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu și P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul.

Duminică, 25 noiembrie, a avut loc în catedrala episcopală din Buzău hirotonia întru arhieru a P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae și instalarea sa ca Arhieru-vicar al Episcopiei Buzăului. Sf. Liturghie a fost săvârșită de I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, delegatul P. F. Părinte Patriarh Justinian, I. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului și Dunării de Jos, și P. S. Episcop Antim al Buzăului, împreună cu un impunător sobor alcătuit din arhimandriți, preoți și diaconi.

Au fost prezenți în biserică: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului, P. S. Episcop-vicar Emilian Rășinăreanu, P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul, părinții consilieri patriarhali și ai Episcopiei Buzăului, profesorii și elevii Seminarului teologic din localitate, stareți și reprezentanți ai mănăstirilor: Căldărușani, Cernica, Sinaia, Ciolanu, Tismana, Vișorîta, Sibastu, Rătești, Rogozu, membrii Adunării eparhiale, protopopi, preoți și numeroși credincioși.

Celelalte culte din țara noastră au fost reprezentate de Exc. Sa Dl. Muftiu Mehmed Iskuș, șeful Cultului Musulman.

A participat Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, împreună cu alți reprezentanți ai acestui departament, ca și Dl. Lazăr Dăciucu, vicepreședintele Consiliului Popular Județean Buzău, și Dl. Gheorghe Milu, primarul or. Buzău.

În cadrul Sf. Liturghii, P. Cuv. arhimandrit Veniamin Nicolae a rostit tradiționala mărturisire de credință ortodoxă, iar după imnul Trisaghion, cei trei ierarhi slujitori l-au hirotonit întru arhieru. Actul Sinodal a fost citit în biserică de P. C. pr. Constantin Pirou, consilier patriarhal.

În fața sfîntului Altar, P. S. Episcop Antim al Buzăului a înmînat noului arhieru cîrja tradițională, rostind în auzul și aprobarea tuturor celor prezenți formula „Vrednic este”.

Au rostit cuvîntări: P. S. Arhieru-vicar Veniamin Rîmniceanu, P. S. Episcop Antim al Buzăului și I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei.

În aceeași zi, Episcopia Buzăului a oferit o masă în cinstea participanților, cu care prilej au rostit cuvîntări: I. P. S. Arhiepiscop Antim al Tomisului și Dunării de Jos, Exc. Sa Dl. Mehmed Iskuș, șeful Cultului Musulman din R. S. România, în numele celorlalte culte religioase din țara noastră; P. C. prot. Nicolae Zburan în numele credincioșilor Episcopiei Buzăului; P. S. Episcop-vicar Epifanie Tomitanul — în numele Episcopilor-vicari și Arhierilor-vicari; P. C. prot. Ioan Dobrescu — în numele Consiliului Eparhial Buzău; Dl. Lazăr Băciucu, vicepreședintele Consiliului Popular Județean Buzău — în numele autorităților locale de stat; I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei; Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

A răspuns tuturor noul Arhieru-vicar al Episcopiei Buzăului, P. S. Veniamin Rîmniceanu.

Duminică, 30 noiembrie 1975, a avut loc festivitatea instalării P. S. Gherasim Piteșteanu ca Arhieru-vicar al Episcopiei Rîmniceului și Argeșului în catedrala episcopală din Rîmniceu Vilcea, în cadrul Sf. Liturghii, săvârșită de I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. S. Episcop-vicar Roman Ialomiteanu, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanu și P. S. Arhieru-vicar Gherasim Piteșteanu, înconjuțați de un sobor de arhimandriți, preoți și diaconi.

A fost de față: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului; P. S. Episcop Iosif al Rîmniceului și Argeșului; părinții consilieri episcopali și membrii Adunării Eparhiale; stareți și reprezentanți ai mănăstirilor: Cozia, Govora, Hurezu, Dintr-un lemn, Frăsinei, Turnu, Cornetu, Schitu etc., ca și protopopi, preoți și credincioși.

Celelalte culte din țara noastră au fost reprezentate de dl. prof. Dr. Hermann Binder, vicarul Bisericii Evanghelice Luterane C. A. din Sibiu.

A fost prezent Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor, împreună cu alți reprezentanți ai acestui Departament, ca și Dl. C. Dinculescu, vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Vilcea, Dl. Al. Dihu, vicepreședinte al Consiliului Popular Județean Argeș, și Dl. I. Stoica, primarul orașului Rîmniceu Vilcea.

În cadrul Sf. Liturghii, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanu a dat citire Actului Sinodal de alegere, după care P. S. Episcop Iosif al Rîmniceului și Argeșului, ca delegat al Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian, a făcut instalarea noului Arhieru-vicar, înmînîndu-i tradiționala cîrjă.

Au urmat cuvîntări rostite de: I. P. S. Mitropolit Teoctist al Olteniei, P. C. pr. I. Dumitrescu, vicar administrativ al Rîmniceului și Argeșului — în numele lucrătorilor Centrului Eparhial, P. C. pr. C. Dejan, protoiereu de Pitești — în numele protoiereilor și preoților eparhiali, P. Cuv. arhim. David Glăvan, exarhul mănăstirilor, în numele călugărilor și călugărițelor, și P. S. Arhieru-vicar Gherasim Piteșteanu.

În aceeași zi, Episcopia Rîmniceului și Argeșului a oferit o masă oficială cu care prilej au rostit cuvîntări: I. P. S. Mitropolit Nicolae al Ardealului; P. C. pr. N. Băla, consilier administrativ bisericesc al Episcopiei Rîmniceului și Argeșului; P. C. pr. Dumitru Sandru de la parohia Jiblea Nouă, dl. prof. Hermann Binder — în numele Bisericii Evanghelice Luterane C. A. din Sibiu, P. C. diac. prof. Constantin Voicu de la Institutul teologic din Sibiu, P. C. pr. C. Negoescu, directorul Seminarului teologic din Craiova.

A vorbit de asemenea Dl. Gheorghe Nenciu, conducătorul Departamentului Cultelor.

Tuturor a răspuns P. S. Arhieru-vicar Gherasim Piteșteanu.

Informații ecumeniste

● În 4 septembrie 1975 a avut loc la Departamentul Cultelor solemnitatea înmînării Decretului prezidențial prin care se recunoaște în funcția de superintendent al Bisericii Ev. S. P. din Republica Socialistă România a noului Episcop evanghelic Paul Szedressy.

În 7 septembrie 1975 a avut loc în catedrala luterană din Cluj-Napoca festivitatea instalării noului Superintendent al Bisericii evanghelice S. P. Paul Szedressy.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de I. P. S. Arhiepiscop Teofil al Vadului, Feleacului și Clujului, însoțit de pr. Onisie Moraru, vicar administrativ și pr. Iosif Butuc, secretar eparhial. La agapa oferită de Consiliul Superintendenței, I. P. S. Arhiepiscop Teofil a tostat în numele Prea Fericitului Părinte Patriarh Justinian și al Arhiepiscopiei pe care o conduce.

● Între 30 august și 2 septembrie 1975, a avut loc în Suedia reuniunea anuală a „Grupului pentru reînnoirea Bisericii” cu tema „Sarea pământului” (Matei 5, 13).

Din partea Bisericii Ortodoxe Române au fost invitați P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și P. C. prof. D. Stăniloae de la Institutul teologic din București.

Sîmbătă, 30 august 1975, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul a prezentat la Uppsala conferința intitulată: „Biserica slujitoare. Punct de vedere ortodox”. În aceeași zi, P. C. prof. D. Stăniloae a prezentat conferința cu titlul „Crucea și lumea”.

Cei doi teologi români au vorbit în mai multe centre din Suedia, prezentînd aspecte ale Teologiei Ortodoxe.

Luni, 1 septembrie 1975, cu prilejul reuniunii anuale a asociației „Sfinții Alb și Sergiu”, P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul a prezentat la Facultatea de teologie din Uppsala conferința intitulată: „Istoria, organizarea și spiritualitatea Bisericii Ortodoxe Române”, iar P. C. prof. D. Stăniloae a prezentat „Învățătura Ortodoxă despre revelația naturală și despre energiile necreate”.

● Între 8—13 septembrie 1975 a avut loc la Oxford (Anglia) cel de al VII-lea Congres Internațional de Studii Patristice. Au participat 700 membri care au prezentat 350 comunicări și conferințe în domeniul patristicii și al altor discipline înrudite, ca: arheologia, numismatica, papirologia, istoria politică și socială, cultura și spiritualitatea antică și medievală.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. pr. Ioan Gh. Coman, profesor onorar la Institutul teologic din București și membru permanent al acestui Congres, începînd din anul 1959. P. C. Sa a prezentat comunicarea: Sfinții Părinți și spiritualitatea ortodoxă română, în care a înfățișat geneza biblico-patristică, diferitele faze marcate prin traduceri și studii, ca și elementele spiritualității românești, născute din împletirea patrimoniului biblic și patristic cu realitățile autohtone, din care au rezultat, printre altele, un duh al prieteniei, al păcii, al echilibrului și armoniei. Comunicarea a fost urmată de discuții.

Între 10—12 septembrie 1975 a avut loc la Oxford reuniunea Asociației Internaționale de Studii Patristice, în cadrul căreia s-a ales noul Comitet, din care face parte, ca și pînă acum, P. C. prof. Ioan Gh. Coman.

● Între 15—20 septembrie 1975 s-au ținut la Siofók (R. P. Ungaria) lucrările Comitetului de continuare a lucrului și ale Comitetului de lucru ale Conferinței Creștine pentru Pace. Au participat 239 membri din 43 țări.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului, P. S. Episcop-vicar Nestor Severineanul și pr. Ilie Georgescu.

I. Sesiunea Comitetului de continuare a lucrului a avut ca temă: „Disponibilitatea creștină pentru cooperare în favoarea păcii”, cu referire la textul din Isaia 32, 17. Pentru conducerea ședințelor s-a alcătuit un prezidiu în care I. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu a fost ales vicepreședinte.

În 18 septembrie 1975 a avut loc o audiență la Președintele R. P. Ungare, Losonczy Pál, cu participarea unui grup restrîns în care se afla și I. P. S. Mitropolit Nicolae al Banatului. A urmat o recepție oferită de Dl. Miklos Imre, președintele Oficiului de Stat pentru probleme religioase din Ungaria, în cadrul căreia I. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu a rostit un toast în numele participanților.

Duminică, 21 septembrie 1975, delegația Bisericii noastre a participat la Sf. Liturghie săvîșită în Capela ortodoxă română din Budapesta.

II. Sesiunea Comitetului de lucru al Conferinței Creștine pentru Pace a ținut la Siofók două ședințe: prima, în 15 septembrie 1975, cînd s-au stabilit ultimile amănunte legate de desfășurarea sesiunii Comitetului de continuare, și a doua, în 20 septembrie 1975, cînd s-au evaluat rezultatele obținute.

Din partea Bisericii Ortodoxe Române a participat I. P. S. Mitropolit Nicolae Corneanu, membru în Comitetul de lucru al Conferinței Creștine pentru Pace.

Concomitent s-au purtat discuții și s-au luat hotărîri privind activitățile curente și de viitor ale Conferinței Creștine pentru Pace.

● Între 23—26 septembrie 1975 au avut loc la Weimar (R. D. Germană) lucrările Sectorului Studii a Conferinței Creștine pentru Pace, sub conducerea prof. Dr. Gerhard Bassarak, directorul acestui sector. Au fost reprezentate delegații din R. D. Germană, R. F. Germania, R. P. Ungaria, Uniunea Sovietică, Olanda, Bulgaria, Egipt, SUA.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de diac. conf. Ioan Ică de la Institutul teologic din Sibiu.

Sarcinile principale ale reuniunii au fost: discutarea celor șase teme de studiu și anume: 1. Concepția despre libertate; 2. Contribuția CCP la „Anul internațional al Femeii”, organizat de ONU; 3. Pace în Asia; 4. Războiul psihologic; 5. Ideea de pace în teologie; 6. Despre abuzul ideii de unitate a Bisericii; propuneri pentru noi teme de studiu și repartizarea sarcinilor și articolelor pentru „Lexiconul Păcii”, care va fi editat de Conferința Creștină pentru Pace.

Diac. conf. Ioan Ică a primit însărcinarea de a trata tema: „Identitate și autenticitate”.

● Între 17—21 septembrie 1975 a avut loc la Ercimadzin, în Armenia Sovietică, o consultație ortodoxă organizată de Comisia „Misiune și Evanghelizare” a Consiliului Ecumenic al Bisericilor, cu tema „Mărturisirea lui Hristos prin viața liturgică a Bisericii de astăzi”.

Au participat 29 teologi din Bisericile Ortodoxe și Vechi-Orientale.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul, vicar patriarhal, și P. C. prof. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului teologic din București.

Deschiderea lucrărilor s-a făcut la 17 septembrie 1975. La ședința inaugurală au vorbit Sanctitatea Sa Vasken I, Patriarh Suprem Catolicos al tuturor armenilor, și Past. Dr. Emilio Castro, directorul Comisiei „Misiune și Evanghelizare”.

Lucrările consultației au fost prezidate de P. S. Episcop Antonie Ploieșteanul și I. P. S. Arhiepiscop Schabe Ajamian (Patriarhul Armean din Ierusalim).

Au fost susținute patru referate asupra temei consultației, urmate de ample discuții în trei grupe de lucru. Cei prezenți, ortodocși din Europa și America, vechi orientali din Armenia, India, Etiopia și Orientul Mijlociu au lucrat în spirit de înțelegere, dragoste și unitate.

● Între 24—29 octombrie 1975 a avut loc la Cartigny, lângă Geneva, consultația cu tema: „Responsabilitatea creștină universală față de Orientul Mijlociu”, organizată de Secretariatul pentru Orientul Mijlociu al C.E.B.

Scopul consultației a fost descoperirea de noi posibilități de reconciliere în Orientul Mijlociu, prin intermediul Bisericilor creștine din regiune, recomandarea de linii generale diriguitoare către Comisia pentru probleme internaționale a CEB și adaptarea unui „Memorandum” care urmează a fi studiat de secretarul general al CEB înainte de Adunarea de la Nairobi.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de pr. Alexandru Stan, asistent la Institutul teologic din București.

● Între 27—30 octombrie 1975 a avut loc la Buckow (R. D. Germană) Consultația privind rezultatele Conferinței pentru Securitate și Cooperare în Europa, organizată de Conferința Bisericilor Europene.

Cei peste 60 participanți — protestanți și ortodocși — au căutat mijloacele și căile prin care Bisericile pot contribui la traducerea în viață a hotărîrilor Conferinței pentru Securitate și Coope-

Copiști și compactori...

(Urmare din pag. 2)

mult timp a devenit proprietatea Mănăstirii Hodoș—Bodrog.

Un monah Petru (sec. XVI) a scris o rugăciune în cinstea Maicii Domnului, drept mulțumită că a terminat de scris Psaltirea probabil cea de la Bodrog.

Un preot Sava (sec. XVI) a tradus din limba greacă și a scris Psaltirea, Ceaslovul, ulterior ms a fost în proprietatea unui ieromonah Arsenie, probabil de la Bodrog.

În 1460—1469, la Mănăstirea Hodoș—Bodrog a fost egumen Vasile, care ne-a lăsat un jurnal personal cu diferite însemnări gospodărești. El a folosit scrierea cursivă, scriere rară pe vremea aceea la noi, predominînd majuscula.

Un preot Grigore (sec. XVI) a scris un Tetraevanghel în Transilvania de Nord. Alt preot Iovan (sec. XV—XVI) a scris un Tetraevanghel în ținutul Clujului. Pe f. 65 ms este însemnat: „Aceasta de asemenea a scris-o mult păcătosul popa Iovan cu multă strămoare și răbdare, numai Dumnezeu a știut.” Precizarea textuală „de asemenea” ne face să credem că popa Iovan va mai fi scris și alte manuscrise și probabil va fi suferit din partea vitregiei timpurilor.

În 1680 o monahie Magdalina de la Mănăstirea Feleacului a dăruit un Apostol bisericii din satul Banabic, pe timpul mitropolitului Iosif Budai. Însemnarea pe restavul de jos, j. 63—78 a Apostolului.

Un preot Vasile din Ludoș (jud. Sibiu) a însemnat pe Octoiul din sec. al XVI-lea, f. 176, (în transliterare): „Scris-am de cînd au fost țătara (= țătarii) ... 1714.”

Pe fila 89 și 89 a Sbornicului pe la 1568, f. 89, se află două însemnări privitoare la urcarea pe tronul Moldovei și pristăvirea lui Ioan Bogdan — fiul lui Alexandru (9 martie—1568—11 martie 1568).

Un preot Ioan Popa (sec. XVI) a scris un Minei (Prăznicar), probabil într-o mănăstire din jurul Turzii. Pe f. 10.37, pe restavul de jos a acestui ms se află o însemnare, din care spicuim — (în transliterare): „... eu popa Cozma din Macica mărturisesc cu sufletul meu că eu am legat cartea aceasta cu multă usteneală, că au fost foarte rău spartă cartea aceasta și au dat în mîna mea 7 horgași anul de la Hristos 1738.”

În 1625, preoții Indreiu din Giurtele și Farcaș din Dridin, jud. Sălaj, au renovat și legat un Tetraevanghel.

Ion diac. (sec. XVI) a scris un Liturghier-Molitifelnic. Pe f. 110, la sfîrșit de capitol, într-un mic chenar, copistul și-a scris numele cu cerneală roșie.

În 1585, un Minei pe luna mai (din sec. XV) era proprietatea unui ieromonah Panarit de la Mănăstirea Chipriana sau Căpriana, ctitoria lui Ștefan cel Mare (1457—1504). După aproape 100 ani (în 1683), manuscrisul se afla la Sf. Treime, poate din Iași.

În sec. al XV—XVI-lea Mănăstirea Putna era un mare centru cultural, cu mulți grămăticici, de unde se răspîndea știința de carte pe tot teritoriul locuit de români.

Un preot Daniil (sec. XVI) a scris un Tetraevanghel. Manuscrisul a trecut în proprietatea mai multor persoane.

În 1562, un preot Vasile Piatnițki din localitatea Holm (Ucraina) a scris un Liturghier. Diaconul Ștefan din Molosig (jud. Cluj) a legat ms lui Piatnițki, iar diacul Luca din Molosig a donat Liturghierul popii Grigore din Boz, jud. Hunedoara sau Alba.

În 1667—69, ierom. Daniil de la Mănăstirea Secul—Moldova a slujit în Transilvania... „în zilele cinstului crai Apafi Mihai I (1661—1687), principe al Transilvaniei...”

Un copist anonim a menționat: „Este săptămîna mea de copiat”, de unde se vedește sistemul de lucru cu rîndul.

Prin viața lor, prin activitatea lor arătată mai sus, acești ostenitori, alături de încă mulți alții, au contribuit la promovarea și dezvoltarea culturii poporului nostru.

Pr. C. Pistrui

rare în Europa, care a avut loc în vara anului 1975 la Helsinki.

Biserica Ortodoxă Română a fost reprezentată de P. C. prof. Dumitru Popescu, prorectorul Institutului teologic din București.

Cezar Vasiliu